

Hav- och vattenmyndigheten
havochvatten@havochvatten.se

Er ref 2026-3179

2026-10-15

Remissyttrande över ökat skydd för Östersjöns större rovfiskar genom begränsningar vid fiske med handredskap och ryssjor

Sveriges Jordägareförbund (förbundet) har tagit del av promemorian och har följande att framföra.

Förbundet avstyrker de föreslagna ändringarna gällande ytterligare fångstbegränsningar och maximimått vid fiske med handredskap och ryssjor efter abborre, gädda och gös i Östersjön.

Även om förbundet delar Havs- och vattenmyndighetens (HaV) övergripande målsättning att säkerställa livskraftiga bestånd av större rovfiskar i Östersjön, anser vi att det föreliggande beslutsunderlaget uppvisar allvarliga brister. Förslaget saknar en kvantitativ problemdefinition, brister i proportionalitet och uppfyller inte de krav på vetenskaplig underbyggnad och konsekvensanalys som följer av såväl svensk förvaltningsrätt som EU:s fiskerilagstiftning.

2. Särskilda synpunkter och invändningar

2.1 Bristande kvantifiering och saknad problemdefinition

Konsekvensutredningen anger att fritidsfiskets behållna fångst av gädda i mellersta Östersjön uppgår till några tiotals ton årligen. Ställt mot ett uppskattat bestånd i storleksordningen 100 000 ton utgör det mänskliga uttaget genom handredskaps- och ryssjefiske en liten del av den totala biomassan. Motsvarande förhållande gäller i allt väsentligt även för abborre och gös, där återutsättningsgraden redan i dag är mycket hög (71 % för abborre, 81 % för gädda och 86 % för gös).

Konsekvensutredningen underlåter helt att kvantifiera hur stor del av den totala dödligheten som faktiskt orsakas av det berörda fisket. Utan en sådan analys går det inte att påvisa att de föreslagna begränsningarna kommer att få någon mätbar eller reell positiv effekt på beståndens utveckling. Att reglera en viss sektor utan att först fastställa eller kvantifiera dess faktiska påverkan urholkar kvaliteten i förvaltningen.

2.2 Strid mot proportionalitetsprincipen

Enligt svensk förvaltningsrätt och den allmänna proportionalitetsprincipen krävs att en myndighetsinskränkning i enskildas rättigheter ska vara nödvändig, ändamålsenlig och proportionerlig i förhållande till det eftersträlvade målet.

När det uttag som ska begränsas utgör en försumbar del av beståndets biomassa och totala dödlighet, framstår ytterligare inskränkningar i nyttjanderätten som oproportionerliga. Myndigheten föreslår ingrepp som medför kortsiktiga begränsningar för enskilda utövare utan att kunna visa att åtgärden är ändamålsenlig eller uppnår den avsedda biologiska effekten.

2.3 Strid mot EU-rättens krav på vetenskaplig grund (Förordning EU nr 1380/2013)

I remissens avsnitt 2.1 hänvisas till EU:s grundförordning för den gemensamma fiskeripolitiken (EU nr 1380/2013). Enligt artiklarna 2 och 3 i nämnda förordning ska fiskeriförvaltningen grundas på bästa tillgängliga vetenskapliga rådgivning samt iaktta försiktighetsansatsen och proportionalitet.

Att införa detaljregleringar för handredskap och ryssja utan att i konsekvensanalysen kunna visa på en vetenskapligt underbyggd orsakssamband mellan fisketrycket från dessa redskap och beståndsnedgången uppfyller inte EU-rättens krav på ett fullgott beslutsunderlag. När utredningen själv pekar på att andra faktorer – såsom storskaliga miljöförändringar och predation från säl och storskarv – har en avgörande påverkan på bestånden, framstår det som juridiskt och vetenskapligt osäkert att lägga bördan av förvaltningsåtgärderna på handredskaps- och ryssjefisket.

2.4 Inskränkning i egendomsskyddet utan påvisbar nytta

Fiskerätten på enskilt vatten utgör en del av egendomsskyddet enligt 2 kap. 15 § regeringsformen samt artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen. Även om rådfgheten över fisket kan regleras i lag för att skydda allmänna intressen, krävs det att inskränkningarna har en direkt och påvisbar koppling till att avhjälpa den skada som avses regleras. Då uttagat från handredskaps- och ryssjefiske är mycket liten utgör förslaget en oproportionerlig inskränkning i rådfgheten över fiskerätten.

3. Slutsats och yrkande

Sammanfattningsvis anser vi att förslaget till skärpta regler för handredskap och ryssja i HaV dnr 2026-3179 saknar tillräcklig kvantitativ och vetenskaplig förankring. Förslaget riskerar att bli en verkningslös symbolåtgärd som i oskälig grad inskränker enskildas rättigheter och friluftslivets förutsättningar utan att ge den avsedda effekten för Östersjöns rovfiskbestånd.

Förbundet yrkar därför i första hand på att:

1. Förslaget om skärpta fångstbegränsningar och maximimått för handredskap och ryssja avslås.
2. Myndigheten återkommer med en kompletterande konsekvensanalys där den totala dödligheten kvantifieras och fördelas per orsak (predation, miljöfaktorer, olika fiskesätt) innan ytterligare regleringsförslag läggs fram.
3. Det tillsätts en utredning för att undersöka hur det fria handredskapsfisket i Östersjön har påverkat populationerna av rovfiskar, hur det påverkat fiskevattenägarnas vilja och incitament för att bedriva fiskevård samt hur rätten till fiske med handredskap kan övergå tillbaka till fiskevattenägarna.

Sveriges Jordägareförbund

Anders Grahn
Generalsekreterare